

Előfizetési feltételek:

Szétküldéssel

helyben vagy vidékre postán:

Egy óra 40 kr.
Negyedévre 1 frt — kr.
Félévre 2 frt — kr.
Egész évre 4 frt — kr.

Kiadó-hivatal:

Kossuth Lajos-utca, (Biharmegyei takarékpénztári épület), hova a hirdetések és az előfizetés-díjak küldendők.

Egyes szám ára 8 kr.

HÉTFŐI

ÉRTESÍTŐ

Hirdetések díja:

6 hasábos petitsorért egyszer . . . 6 kr.
Háromszor és többször 4 kr.
Nyíltér 4 hasábos petitsorért . . . 20 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés és nyíltérért 30 kr.
Reklamok soronként 1 frt.

Szerkesztési iroda:

Kossuth Lajos-utca (Biharmegyei takarékpénztári épület).

Kéziratok vissza nem küldetnek.

TARSADALMI HETILAP.

Táviratok.

Népgyűlés vérontással.

Budapest, máj. 10. (A „H. É.” ered. táv.) Ma tartották meg az általános szavazati jog tárgyában a nagy népgyűlést, melyen, ugy találmomra mondva, — mintegy 30000 ember vett részt. A gyűlést a vásártéren tartották meg, mégpedig úgy, hogy több szónoki emelvényt állítottak föl és arról szónokoltak: Ugron, Szalai, Dankó, Polónyi, Vig, Kornay, Váradi stb. Magán a gyűlésen semmi különös eset nem történt, csupán, az hogy a szociálisták minden áron fón akartak lobogtatni egy vöröses zászlót, aminek a letevésére aztán a rendőrség kényszerítette őket. Ez meglehetősen elmérgesítette a hangulatot, aminek meg lettek a maguk következményei.

Amint ugyanis a népgyűlés véget ért, egy tömeg sűrű csoport tódult a Huszár-utczába, még nem tudni, hova törekedve; egy másik körútra, — köztük az újpesti munkások és a czeplédi tüntetők. A rendőrség felszólította őket, hogy oszlanjanak szét, s minthogy nem engedelmeskedtek, — rettentő jelenetet idéztek elő. A rendőrök kivont karddal rontottak a tüntetőkre, de azok sem hagyták magukat, és szembefordultak.

Szörnyű verekedés lett belőle. A tömeg már leverte volna a rendőröket, de akkor a Kertész-utczából elővágatott mintegy száz lovas rendőr és borzasztó erővel verte széjjel a tüntetőket. Azt a rémületet, sikoltozást, ordítást, ami erre kitért és azt a dühöt, a mi aztán következett — leírni alig lehet, elképzelni is nagyon nehéz. A dolog vége természetesen az lett, hogy mintegy husz embert véresre vertek, köztük egy rendőr félholtá lett a nagy vérengzés alatt, nagyon sok ember elmenekült a szenvedett véres sebekkel és nagyon sok embert elfogtak. Az eset rendkívüli izgalmat okozott az egész fővárosban, minthogy valósággal rémületes hírek voltak elterjedve. A munkások hangulatát ez a dolog annyira elkeserítette, hogy egyes csoportok kimentek az Andrassy-utca, s ott a löversenyről haza kocsizó közönséget is megdobálták. Ide is sürgősen lovasrendőröket kellett kirendelni, akik azután az erősen anarchistaszkodó tömeget szétverték. Természetes, hogy valami simán, sebesülés nélkül ez sem folyhatott le. Megjegyzendő s ez eléggé jellemző arra, hogy Ugron és társai minő elemeket bősitettek föl, hogy már délután, a midőn még rendőri brutálitásról szó sem lehetett, a kocsizó közönséget a gyülekezés helyéül szolgáló Kálvin-téren azzal ijesztgették: „Ma össze fogjuk ám törni a kocsikat!”

100,000 frtos ajándék.

Kassa, május 10. (A „H. É.” ered. táv.) Rendkívüli lelkesedést keltett városzerte, hogy Bubic Zsigmond kassai püspök a mai millenárius közgyűlésen az alapítandó muzeumra följánlotta százezer forintot érő műkincseit, amit rendkívül

lelkes ovációval fogadtak. A város 150000 frtot szavazott meg a muzeumra.

Ezredéves magyar ünnep Bécsben.

Bécs, május 10. (A „H. É.” eredeti távirata.) Május 16-an a bécsi magyarok a fogadalmi templomban (Votivkirche) az ezredéves ünnepély alkalmából hálaadó istentiszteletet tartanak, mely alkalommal a kórus régi magyar énekeket fog előadni: A

„Boldogasszony anyánk,
Régi hű patronánk”

kezdetű hires magyar egyházi éneket, továbbá „Ah, hol vagy magyarok tündöklő csillaga” című egyházi dalt; végül Bogisich Mihály „Király” himnuszát.

Meddő irodalmi pályázat.

Budapest, május 10. (A „H. É.” ered. táv.) Porzolt Kálmán drámai pályadíj ügyében ma döntött a bíráló bizottság és egyhangulag abban állapodott meg, hogy mivel a pályázók művei között a pályázat feltételei értelmében megkívánt „szinpadai sikert ígérő, a nemzeti színházban előadásra alkalmas darabot” nem talált, — a pályadíjat nem adja ki. A pályázók művek közt azonban akadtak némi tekintetben figyelemre méltó művek, melyekről a részletes jelentésben lesz szó.

Kézrekerült pénzhamisítók.

Abrudbánya, máj. 10. (A „H. É.” ered. táv.) A csendőrség egy számos tagból álló pénzhamisító bandát fogott el. A pénzhamisítók, kik közt asszony is van, már hosszabb ideje működött Tordán s magyar és osztrák husz filléreseket gyártottak. A banda női tagja éppen szappaat árult nagyvásár alkalmával, midőn a gyanakvó rendőrkapitány: Képes Ferencz rajtacsípte a hamis húszfilléresek tovább adásán. A rendőrség áttette az ügyet a bírósághoz, mely nyomban szigorú vizsgálatot indított.

Komjáthy Béláné.

Budapest, május 10. (A „H. É.” ered. táv.) Komjáthy Béla országgyűlési képviselőt mély gyász érte: neje, — született Freyszeisen Matild — kivel 24 évig boldog házasságban élt, — ma éjjel váratlanul elhunyt. Az elhunyt urnót, bár minden gondját, szeretetét, családjának szentelte, — igazi „magyar asszony” voltáért széles körben gyászolják. A nagy veszteséget ért képviselőnek a nap folyamán képviselő társai számos részvét-nyilatkozatot küldtek. Kivüle még fia gyászolja az elhunytat.

A kávé ára.

Budapest, május 10. (A „H. É.” eredeti távirata.) A kávé árának felemelésére vonatkozólag a lapok a legutóbbi napokban oly különböző híreket közöltek, hogy a fogyasztó közönség most már maga sem tudja, hogy tulajdonképen hányadán van. Az egészben csak annyi az igaz, hogy a kávések közül többen a múlt hónapban magán-értekezletre gyűltek össze, és javasolták, hogy a

kávé árát emeljék fel egy krajczárral. Voltak akik 2 krajczáros emelést kívántak, azonban a többség egy kros felemelés mellett nyilatkozott. Kötelezőleg azonban ezt sem mondták ki.

Apponyi a millenniumról.

Jászberény, máj. 10. (A „H. É.” ered. táv.) Jászberény városának millenárius ünnepét Apponyi Albert gróf beszéde tette nevezetessé. A nemzeti párt vezére már tegnap este megérkezett választókerületébe, mely ma ülte meg az ezredév emléket.

A szép jászváros gyönyörűen fel volt díszítve, zászlók és zöldelő galyak hirdették mindenfelé a nagy napot.

Az ünnepély a reggel kilencz órakor tartott Te Deummal vette kezdetét, amelyet Koncz apátplébános szolgáltatott fényes segédlettel.

A szent beszéd alatt folytonos mozsárdörgés hirdette a nemzeti dicsőséget, a szentegyház előtt pedig diszbe öltözött honvédhuszárok és gyalogosok emelték az ünnep fényességét.

A város diszközgyűlését d. e. 10 órakor tartották meg a Lehel fogadó nagy termében, hova csak jeggyel bocsátották be az embereket.

Konczek polgármester megnyitván a közgyűlést, üdvözölte a megjelenteket, mire Apponyi Albert gróf, mint a város diszpolgára emelt szót és remek beszédben méltatta a milleniumot.

H I R E K.

* **A város és megye ünnepe.** Az ifjuság millenium ünnepe és az egyházak hálaadó istentiszteletei után ma megy végbe a város, s holnap a megye ünnepe.

A diszbe öltözött város népes utczáin ünneplő tömeg s impozáns kocsimenet robogva viszi a polgárokat a lélekemelő ünnepélyre: a diszközgyűlésre.

A vén városháza ormain büszkén lengeti a szél a nagy trikolor; a lépcsőház, s a terem bejárata előtti folyosó diszes déli növényekkel s gyönyörű virágokkal van díszítve, a nagy terem falairól is vissza tükröződik az ünnepi hangulat.

A diszközgyűlést, melynek tárgyát lapunk más helyen közöljük, a városatyák diszbedéje fogja követni a Rózsabokorban.

Este kigyulnak ablakainkban az örömlángok, hosszantartó fénysugarat lövelve a másik ezredévbe; az utcákat a katona-zene vidám hangjai mellett lelkesülő tömeg lepi el, s ujjong örvend mindenki; minden „magyar”.

A vármegyeház dísztermének lépcsőházát szintén dekorálták; az ajtóknál diszbe öltözött szolgálk fogják várni a meghívott vendégeket.

A megyei diszközgyűlés programja a következő:

Beóthy László főispán nyitja meg az ülést, mely után dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök tesz indítványt, hogy a vármegye a magyar

MITTEILER EDE

férfi szabó-üzlet

Olaszi, Fő-utca, Orsolya-Apácák bérháza. A legújabb tavaszi és nyári szöveteim már megérkeztek, előnyös bevásárlás folytán 30%-kal olcsóbb mint bárhol, mérték szerint a legújabb szabás szerint. Szöveteket méterenként gyári áron adják.

nemzet ezredéves fennállását jegyzőkönyvében örökítse meg.

Az indítványt Tisza István országgyűlési képviselő ajánlja elfogadásra.

A diszközgyűlés napján az összes megyei hivatalokban szünet lesz.

Délben dr. Schlauch Lőrincz bíboros püspök fog adni nagy ebédet a Szt.-László-fürdőben, amelyre a megye és város előkelőségei, — körülbelül mintegy háromszázan — vannak meghívva.

* **Kétszáz ebéd ingyen.** Mint a népkönyhát fentartó orth. izr. nőegyesület elnöksége velünk tudatja, ma hétfőn, május 11-én, mint a városnak millenáris ünnep napján 200 szegény ember az izr. népkönyhában ingyen ebédet. A jegyek a népkönyhában a helyszínen osztatnak ki.

* **A fizetés-emelés.** A városi tisztviselőknek tudvalevőleg csak egy fontos óhajításuk van a millenáris évben. Az tudniillik, hogy a törvényhatóság által már jóváhagyott s miniszteri pihenőbe helyezett fizetés-emelés menjen keresztül a szokásos retortákon. A napokban szélnek eresztett hír nagy izgatást keltett a mi tisztviselőink táborában. Azt beszélték uton-utfélen, hogy a kegyelmes miniszter ur jóváhagyja ugyan a fizetés-emelést, de megienetős perczenet levonásokkal. Természetes, hogy mindaddig, míg a hír megerősítve nem lesz, az érdekelteknek nincs okuk feladni a jobb jövőhöz kötött reményt.

* **Kolera-fészkek a vársánczban.** Rendkívül kétségessé hangon a panaszt küldték be hozzánk a vársáncz polgárok. Azt állítják, hogy a sertésvásár felőli részen a vársánczban vagy háromszáz tartalékos hatona van elhelyezve és részükre ugyanott olyan „illemhelyek“ készültek, melyek nemcsak a közegészséget, de a közszemérmert is sértik. A panaszt nem közöljük egész terjedelmében, de figyelmébe ajánljuk a redőrségnek, hogy szüntesse meg ezt az állapotot és ne várja be, míg melegebb időben a kolera elindul onnan veszedelmes útjára.

* **Érdekes estély.** A nagyváradi m. k. állami főreáliskola Arany János önképzőkörre az ifjúsági segélyalap javára f. hó 16-án a Zöldfa színház nagyszínházában Dr. Türr Lajos tanárelnök vezetésével színi előadással, szavalással és tánczjal egybekötött estélyt rendez, melynek műsora igen változatos, tartalmas. Reméljük, hogy eltekintve az estély jótékony céljától, a nagy közönség az élvezetet ígérő, érdekes műsorra való tekintetből is minél nagyobb számban fog megjelenni az estélyen, a melyre belépti jegy személyenkint

egy frt., családjegy 2 frt. Kezdeté 7 és fél órakor. Jegyek előre válthatók Kiss Dávid, Pauker Dániel és Sonnenfeld Adolf urak üzletében. Felülfizetések készpénzzel vétetnek és hirtalpig nyugtázhatuak.

* **Keresztjáró hét.** Ma kezdődnek a keresztjáró napok. Városunkban a 3 napi ajtatosság a következő sorrendben fog megtartatni: Hétfőn d. e. 8 órakor a székesegyházban csendes mise, mely után a körmenet a váradoszlói plébánia templomba indul, hol nagy mise és prédikáció lesz. Kedden u. a. időben a „Barátok“ templomban kezdődik az ajtatosság, honét körmenetileg a premontréiek templomába mennek; itt énekes mise és sz. beszéd. Szerdán u. a. i. A sz.-László templomból indul a processió a kapuczinusokhoz, kiknek templomában végzik az ajtatosság többi részét. (Szóoklat magyarul.) Rossz idő esetén első nap a barátoknál, 2-ik nap a premontréieknél, 3-ikán a kapuczinusoknál tartják az egész ajtatosságot.

* **A fürdő-szezon.** Szende május elhozta ezt is. Az ébredő természet újból felruházta bájjaikkal a télen árván maradt virányokat. A kies nyaraló helyekre s fürdőkön újból életet teremt a melegítő napsugár. Alig egy pár hét s megkezdődik a nagy vándorlás a fürdőkre. A mi üdülő helyeink közül az egyiket a Szt. László fürdőt már a hó első napján megnyitották; a „Felix“ fürdő ünnepélyes megnyitása tegnap, vasárnap délután volt. A gondos fürdő-kezelőség által tündérligétté varázsolt, kedves helyet nagyszámu közönség látogatta meg. A megnyitáskor a 37-ik gyalogezred zenekeara kiűködött köze, míg a vendégek pontos és gyors kiszolgálásáról, valamint kitűnő ételek a italokról Kernáts és Bibó fürdőberlők gondoskodtak. A történelmi hűség kedvéért azonban kénytelenek vagyunk mégis megjegyezni, hogy az időnek azért mégis fogva van; feltér a felső kabát.

* **Kiállítás hírek.** A kiállítási korzón szombat óta funkcionál a fontaine lumineuse, mely a maga gyönyörű színpompájával egyikét képezi a kiállítás legremekebb hatásainak. A történelmi csarnok ismét gazdagodott egy felette érdekes relikviával. Rimély püspök tegnap küldött be egy XV. századbeli, góth stílusban készült keresztelő medenczét, mely egyike a legbecesebb műregészeti tárgyaknak. A kiállítás történelmi csoportjának igazgatósága most dolgozik a történelmi csoport kalauzán, mely nem lesz egyszerű tárgymutató, hanem érdekes monografiája a kiállítás retrospektív részének. Vasárnap délután 3 órakor ismét megjelent a kiállítás területén József kir. herczeg, fiával József Ágost kir. herczeggel és menyével, Augustia kir. herczegnővel. A közönség mely tisztelettel és lelkes éljenzéssel fogadta őket. A kir. herczegi család előbb sétát tett, aztán néhány pavillont

tekintett meg s körülbelül egy óra hosszúig időzött a kiállítás területén.

* **Hogy hol lehet venni olcsó divatos ruhát?** Erre a felet: Tekintsd ide, tekintsd oda, de egy sincs olyan szolid, pontos, olcsó mint a: Neumann M. Sándor gyermek és férfi-ruhaktára Nagyvárad, Bem tér Poynár-ház.

Az orthodox izr. hitközség milleniuma.

Nagyvárad, május 10.

Dél előtt 9 órakor tartotta az orth. izr. hitközség diszközgyűlést, melyben a milleniumi ünnepek mi-kénti megörökítéséről határoztak.

A képviselő testület majdnem teljes számban megjelent. Jelen volt Fuchs Mór főrabbi is.

Elnök Ullmann Izider emelkedett hangon beszédben méltatta a nagy ünnep jelentőségét.

A beszédet zajos éljenzéssel fogadták és Stern Hermann indítványára a közgyűlés elhatározta a beszédet teljes szövegében a jegyzőkönyvben megörökíteni.

Elnök ezután előterjeszti az előjáróság azon javaslatát, hogy a honalapításnak ezredik évfordulóját a hitközség az által örökítse meg, hogy egy N.-V. áradon létesítendő orth. zsidó tanítóképző intézet javára tízezer korona összegű alapítványt tesz, amely alapítványnak kamatait már a jelen évi költségvetés terhére is fizeti.

A szepen megokolt javaslatot a közgyűlés szünni nem akaró éljenzéssel fogadta, az előjáróságnak ennek előterjesztéséért köszönetet szavazott; a határozatnak az ünnepélyes istentiszteleten az egész közönség előtt leendő kihirdetését pedig elrendelte.

Stern Hermann szép megindokolással azt indítványozta, hogy szavazzon meg a közgyűlés a hitközség összes tanítói számára személyenkint 25 frinyi segélyt a kiállítás megtekintésére végett. Az indítványt egyhangulag elfogadták.

Lelekes hangulatban vonult aztán az egész képviselőtestület a szépen feldíszített templomba az istentisztelethez.

Hartman Dávid főkantór a 100-ik zsoltárt énekelte el, aztán következett a 90 zsoltárnak az egész közönség által való elreczitálása.

Most Fuchs Mór főrabbi nyitott frígládánál a thoratekerek kivételével mellett mondotta el meghatóan szép imáját az ezer éves hazai boldogságáért. Majd a főkantór énekelte a „hanauszén tesná“ imát a királyért és elreczitálta a 66 zsoltárt.

Ezután dr. Friedländer Sámuel titkár olvasta fel a diszközgyűlés határozatát a tett alapítványról. A lelekes ünnepély a 67. zsoltárnak a hymnus dallamára való éneklésével ért véget.

A templomot az egész ünnepély lefolyása alatt zsufoltság megtöltött közönség emelkedett hangulatban távozott az Isten házából.

A „HETFOI ÉRTESSITO“ TÁRCZAJA.

A kísérteties sajka.

— A „Hétfoi Értesítő“ eredeti tárczaja. —

— Nápolyi legenda Seralo Matild után: **Krauszmariné F. Mari.** —

Láttad-e valaha, oh szőlj én kedvesem, láttad-e már a szellemsajkát?

Nem láttad? Akkor halld.

— Nem tudom, mikor történt meg az eset, melyet elbeszéltek; nem ismerem az évet, nem a napot és az órát sem. De hiszen az nem tesz semmit, hogy ma, vagy tegnap történt-e; a szerelem drámája örökké egyenlő marad. Hogy szívünk a bíbor tóga, vagy aczél-pánczél, vagy bársonyderék alatt dobog-e úgy, hogy majd megreped, a dobogás nem különbözik egymástól, nem vág mélyebbet annak szívébe, kinek lelkét a szerelem tölti el. És ha kedvesünk karjait selyem, bársony vagy értékes csipkék fűdik, nem csekélyebb szenvedélyvel ölelik át azt, kit szeretnek.

Nem tartozik tehát semmi az évhez, a számlához.

Thekla szép volt. Égő parázs volt szeme tekintetében, hosszú, benső, égő csókok ígéréte ajkain és arca olyan volt, a mely elhalványodik a csókok alatt. Theklának hívták és Thekla annyit jelent a nevek phantastikus szótárában: hogy bűnös sziv.

Theklának hívták. És Thekla nem ismerte leánykorában a szerelmet és Bruno felesége lett. És mint asszony sem ismerte meg azt az édes mámort

és hideg maradt mint a kő, dacára hogy Bruno szerette őt. Bruno szerelme nem volt képes őt fölmelegíteni, izzó szavai elhangzottak a nélkül, hogy visszhangra találtak volna szívében, és Bruno szerelme kárba veszett.

O tudta, jól tudta; mert Thekla maga mondta azt neki, és Thekla nem hazudott soha. Thekla nem szerette őt; éppen hogy az övé volt, több semmi.

Bruno azonban kétségbe volt esve és Thekla lett életének fulánkja, keserősége. Thekla volt oka minden bánatának. És a redők a homlokán, a szigorúság tekintetében, a rossz, csunya vonás ajkai körül, szívének keserősége — Thekla volt.

Meghalhatott volna. De ha szerettünk, nincs bátorságunk meghalni. Megölhette volna Theklát. De ha valakit szerettünk, a ki sajátunk, azt nem öljük meg. Nem ölnék meg tisztességes asszonyt. És Thekla mooszokialan volt és érintetlenül emelkedett ki a többi asszonyok fölött.

De a mint minden hatalommal egy másik hatalom áll szemközt, a mely amazzat fölülmulja, így emelkedett föl Thekla nagy erénye mellett hirtelen egy nagy erőteljes, hatalmas szerelem. Mély bukás volt, egy nagy diadal volt.

Aldo szép volt. Olyan ritka szépségű, a minő csak a valódi férfi sajátja.

Édes, behizelgő szavaiban olyan elbűvölő varázs volt, szavai úgy ömlöttek ajkairól, mint égő folyam, pillantása megígérte, lebilincselte, édes kéjjel töltötte el a lelket; de ha ez mind nem is

lett volna, Thekla előtt ugysis minden lett volna — a szerelem.

Meglátták egymást egy éjjel egy tündöklő bálteremben. Csak látták egymást. Nem beszéltek egymással, és mégis — minden szó, minden mosoly nélkül, csak a csodáló bámulat egy pillantása által találkoztak lelkük és ezen pillantás által feloldhatlanul egyesültek.

— Mit csinál az ablaknál Thekla? Mintha valakit keresnél a sötétben.

— Nem Bruno, csak kinéztem a tengerre.

— Hűvös az éji levegő és megárt. Már is oly halavány vagy mint egy halott.

Nem Bruno, csak hagyj békében.

— Mondd mi bajod? Oly bus vagy és komor, olyan egészen más vagy.

Oh mondd, meg, mi kínoz?

— Semmi, oh Bruno, kérlek: ne kérdezz.

— Kezed oly hideg és ajkad oly égő. Szenvedsz, reszketsz, ingadozol.

Mi bajod?

— Meg . . . ha . . . lok . . .

De egy éjjel, miután az álom hetekig, hónapokig kerülte Theklát, miután hetekig, hónapokig öntözte párnáit könnyeivel, mintha valami megremegtette volna egész testét, és úgy rémlett előtte, mintha valaki hívta volna.

— Itt vagyok — suttogetta.

És némán, könnyedén mint szellem emelkedett föl és suhant át a szoba padlóján a csarnokon át, követve a kiáltást, a mely csak a lelkében hang-

FLEGMAN ARMIN-nál
NAGYVÁRAD,
Zöldfa-utca elején

ruhaszövetek, fekete Ternók, kész női felöltők, chiffon, vászon, asztalneműek, mosó-voil Piquetek, Batistok, díszkellékek és hozzávalók

Tetemesen leszállított árban
kaphatók.

A mai ezredéves ünnep.

Nagyvárad-város érdemes polgármestere a tanács nevében a mai hazafias ünnep alkalmából a következő meleg hangú felhívást adta ki Nagyvárad-város közönségéhez:

A mindenható Isten — kinek neve áldva említették örökkön örökké — végzetlen jóságából és irgalmasságából ime megengedte a magyar nemzetnek, hogy ezer évet számláljon ezen a földön, amelyet vére hullásával szerzett.

Ezer esztendeje annak, hogy e föld Hazánkká lett; ezer esztendeje, hogy az ősök vérével megöntözött és megvédett barázdák, munkánk s Isten áldása után nekünk termék a tápláló kenyeret.

Ünnepel a nemzet! A hazaszeretet lélekemelő örömeinek kitörő hangjai hallatszanak mindenütt: Kárpátoktól Adriáig, a merre csak honfi és honleányi szív dobog.

Mert a honszerző Árpád Nemzete és a Szt. István koronájával, jogarával tündöklő apostoli Király, fényben és borúban gazdag ezer esztendő emlékeinek szentel magasztos ünnepet.

A megvívott nagy és nehéz harcok zaja elpihent. De a küzdelmek dicsősége visszauzárkázik reánk ezer év alkonyán is, megújuló fényben egy jobb jövővel biztatva, lelkesítve bennünket.

Európa nemzetei, fejedelmei jönnek hozzánk, hogy gyönyörködjenek a magyar szellem alkotásaiban, üdvözöljék felséges Urunkat s a magyar nemzetet az új évezred hajnalán!

Milliók szíve dobbanjon hát össze e nagy napokon.

Hangozzék öröm és vigasztalás hegyeken, halmokon, völgyeken és mindenütt e Hazában!

A harangok templomba hívó hangjaival olvadjon össze örvendező lelkünk hála-áldásága.

Sziveinket emelje oltárra a haza szeretet melynek lángja örökéletű legyen!

Zendüljön fel ajkunkon az ima:

Isten áldd meg a magyart!

zott. Mint valami különös kényszer alatt lebbent tova, oda, a hova hívta őt a szellem: a kastély erkélyére.

Aldo ott volt.

És egymásra néztek és nem szóltak egy szót sem. És nem hallottak semmit, semmi sóhajt. A szerelem még sóhajukat is elnémította...

* * *

Oh, ti pompás nápolyi éjjelek! Ti éjjelek, mintha csakis szerelemre lennétek teremtve! Oh ti édes gyönyörteljes, májusi éjszakák! Boldog, ki élvez titeket, kétszeresen boldog az, ki egy ily éjjele a tengeren élvez, az édes kedvessel ölelben, és suttogva hallgatja a szerelmi dalt, a melyet a tenger hullámai énekelnek.

Aldo és Thekla, ti boldogok!

* * *

— Aldo, oly sötét a tenger.

— Szeretlek, Thekla.

— Szeretlek Aldo! Ölelj meg Aldo, mert félek.

— Szeretlek Thekla!

— Mondd: miért oly hallgatag a révész?

— Munkája nehéz. De mond, mindig fogsz szeretni?

— Mindig! De nézd, a fátyla véres fényt vet a tengerre. Ugy nézsz ki mint egy halott.

— Hova gondolsz kedvesem? És ha úgy is volna, én a halálban csak egytől borzadok.

— Mitől?

— Hogy az választ el bennünket.

Hegyek, halmok, völgyek viszhangozzák a költő szavait:

Hazának rendületlenül,
Légy hive oh magyar!

Gyermek, agg, ifju, férfi és nő vallja és ne feledje soha:

A legelső magyar ember a király!

Nagyvárad város polgárai!

Ti megértettétek a nagy ünnep jelentőségét, midőn házaikat már akkor fellobogóztátok, midőn apostoli királyunk e Hazára földjére lépett, hogy a nemzet örömet megossza s a munka csarnokait megnyissa.

A kitézött három színű lobogók hadd hirdessék tovább, e hó 11-én, amidőn Nagyvárad város közönsége, és 12-én, amidőn az ős Biharvármegye közönsége tartja diszközgyűlését — a mi lelkesedésünket, a mi örömlenket.

Felkérünk benneteket egyttal arra is, hogy a város diszközgyűlése napján, azaz folyó hó 11-én este 7 órától 9 óráig világoztassátok ki ablakaitokat, megbizonyítván ezzel is, miszerint a nagy napok jelentőségét tudjátok, átérzitek mindannyian gazdag és szegény egyiránt.

Felhívunk benneteket, hogy az e hó 10-én minden vallásfelekezet templomaiban tartandó hálaisteni tiszteleteken vegyetek részt, hálát adva a Mindenható kegyességeért és irgalmáért, mellyel e nemzetet ezer év küzdelmei között fentartotta!

Fel a szívekkel!

Istenben és saját erőnkben bizva tekintsünk jövőnk elé!

Nagyvárad törvényhatósági joggal felruházott város tanácsa nevében

Sal Ferencz,

kir. tan. polgármester.

A mai diszközgyűlés műsora a következő:

A megnyitó beszédet dr. Beóthy László főispán tartja;

az ünnepi beszédet Ritóóó Zsigmond mondja, ki az ezredév emlékének jegyzőkönyvbe iktatását indítványozza;

az indítványt rövid beszéd keretében Hlatky Endre ajánlja elfogadásra, végül

— Soha. Isten bizonyosan együtt büntet bennünket.

A sajka tova siklott a tengeren. A révész erősen evezett, s anélkül hogy ránézett volna a szerelmes párra.

— Nem igen távol megyünk a szárazföldről?

— Annál jobb, kedvesem.

— Hogy miért hallgat úgy a révész?

— Fiatal még. Talán ő is, szerelmes mint mi és irigylő szerelmünk boldogságát.

— Kérdezd meg Aldo, miért rejti el arcát.

Felállott a révész, aki Bruno volt.

Aldo a szerelem és Bruno a gyűlölet. És Aldo csak bensőbbben szoritotta magához kedvesét és forró csókokkal borította el.

Egy dühös ordítás, egy ugrás és a sajka elmerült.

Háromszor merültek fel a szerelmesek a habok közül, arczuk megdicsőülve a boldogságtól, háromszor merült föl a másik is akinek arca a gyűlölet-től eltorzult.

Hall, kedvesem: Az éj bizonyos óráiban megjelen egy sajka a tengeren és kísértetiesen suhan tova a hullámokon. A szerelmes pár benne ül és csókolózik, a férfi azonban felemelkedik és a sajka fölfordul. A pompás május minden éjjele látható a sajka, de nem mindenkinek. Csak ki igazán szeret, egyedül annak van adva e látomány, de akkor ám mindig látja azt.

Nem láttad még soha a sajkat? Most sem látod? Oh jaj nekem, ha csak én látom egyedül.

Kunyhósi János a következő indítványokat teszi:

1. a város törvényhatósági bizottsága szavazzon meg a Nagyváradon felállítandó lelenchez ház javára 10,000 frtot, mely tíz év alatt 1000 forintos részletekben lesz fizetendő;

2. a város az árvaházat szeptember havában megnyitja;

3. az ünnepségek emlékére a körösparti sétatér „ezredéves emléktérnek“ neveztesse el.

A gyűlést a határozatok kimondása után dr. Beóthy László főispán zárja be.

IFJ. ULLMANN IZIDOR

fűszerkereskedésében

(Nagypiacz-tér, kereskedelmi-palota)

az összes fűszer áruk

ugy nagyban mint kicsinyben a legutányosabb árban szerezhethők be.

Szakadatlan munka.

Nagyvárad, május 9.

Fő- és székvárosunkban alig néhány napja, hogy ezredéves fennállásunk magasztos ünnepét megnyitotta a legelső magyar ember. Valóban lélekemelő, szinte álomszerű, isteni látvány lehetett az, midőn Ő Felsége válaszolt Dániel miniszter szavaira, mellette a kiváló hitves, a mi hős, bensőleg szeretett királynénk. Itt voltak ők közöttünk örülni a mi örömlenkön, ünnepelni a m ünnepünkön. Szeretettel, jószággal s jóindulattal szíveikben, mint apa és anya szeretett gyermekei között. Áhitattal hallgatták a legkitünőbb főpap: Vaszary Kolos hercegprímás valóban remek beszédét, s a mindnyájunk közös Atyjához a mindenható Ur-Istenhez áldást kérő szöveget szállott fel ajkaikról. Nemzet és király boldogságot, békességet teremtő, bámulatraméltó harmóniában! A mult megedzett bennünket s az ilyen jelen lelkesedést, bizalmat önt szíveinkbe a jövő iránt.

Szilárd, biztos alapokon nyugszik ilyen körülmények között társadalmunk s daczára annak, hogy nem is olyan régen az irányadó, példaadásra hivatott körökből egyes megdöbbentő jelenség pattant ki: az erkölcsi hanyatlást még sem lehet konstatálni minden vonalon. 1848. óta fejlődött tulajdonképpen a mi társadalmunk s illetve a hatalmas nagy arányu s bámulatraméltó fejlődés csirája azon időben hajtott ki s ennek a hajtásnak egészséges fejlődése a nagy, a dicső, majd szomorú napok után 1867-től kezdődik. Alig több mint egy negyed század! A tudomány, művészet, ipar és kereskedelem terén rendkívüli haladást tettünk; kiállításunk igazolja, hogy emelt fővel, önzérettel állhatunk a külföld elé. Hazánk már nem „terra incognita“ többé, nem „betyáren, huzáren és kanázen-Land“, hanem tehetséggel és szorgalommal felküzdöt-

A legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás, mindennemű szoba-padló és parket mázoknak, olajfesték, kocsimázak, valamint műfestékeknek és azokhoz szükséges kellékeknek **egyedül**

BERKES BERTALAN

kizárólagos testékereskedésében,
Nagyváradon, Zöldfa-utca 33.

tük magunkat igazi európai színvonalra. Fő- és székvárosunk nemsokára „világ-város“ lesz.

Az új ezredév hajnalhasadása rózsaszínben láttatja velünk a messzi-távvoli jövőt. Hogy ez a jövő valóban ilyen legyen, Isten után csak tőlünk függ. A fejlődésnek stagnálnia nem szabad soha. Pártviszályok, vagy éretlen, mi eredménnyel sem kecsegtető erőszakos társadalmi rázkódtatások helyét és idejét foglalja el a munka! Ha dolgozunk: folyton erősbitjük magunk alatt a talajt. Óriási feladatok várnak reánk minden téren és éppen azért mert mi „annyi balszerencse közt és oly sok viszály után“ nemzetiségünket megőrizve a honalapítók által szerzett földet megtudtuk tartani: annál szigorubb kötelességünk nagy nemzeti feladataink és ugyszólván rendeltetésünk megvalósítása.

Ha a fundamentum erős, biztos: akkor a további építkezés könnyen megy. De hogy az épületet előállítsuk, ahhoz munka szükséges. Munka nélkül nincs eredmény. Fokozatos munkánk által elősegített fejlődés utján állhatunk fenn csak az idők végételénig.

Dr. Várnai Ferencz.

Egy korszerű kiállítás hely!

E cég megkülönböztetett bizalmat és támogatást érdemel

Kárpáty Miklós
Elegans női és úri divatruházában
Zoltán-utca. NAGYVÁRAD, Zoltán-utca.

mert Nagyvárad és megyéinkből Elismerő nyilatkozatok igazolják E cég dícsérő és szolid kiszolgálását.

Hivatalos.

1881—1896.

Nagyvárad ker. és iparkamara.

Meghívó.

A nagyvárad ker. és iparkamara a folyó évi május hó 13-án (szerdén) d. u. 3 órakor teljes ülést tart, melyre a t. czimet ezennel van szerencsém meghívni.

Nagyvárad, 1896. máj. 6.

Jankó József,
elnök.

Az ülés tárgyai:

- I. Elnöki közlések.
- II. Ügyforgalmi jelentés.
- III. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur leirata a húsvizsgálat rendezése tárgyában kibocsátandó szabályrendelet véleményezése iránt.
- IV. U. a. leirata a magvizsgáló állomásokra vonatkozólag.
- V. U. a. leirata a budapesti nagyvárad helyközi távbeszélő tárgyában.
- VI. U. a. körirata a jutalmak módzataira nézve.
- VII. Az állandó bizottság jegyzőkönyvének felolvasása.
- VIII. A szegedi t. kamara átirata a katonai szállitásoknak a kis-iparosok részére leendő biztosítása ügyében.
- IX. A pécsi t. kamara átirata a kamarai titkárok vasúti utazási kedvezménye tárgyában.
- X. Baja-város polgármesterének kérelme, a Gombosbagajvai vasút kiépítése tárgyában.
- XI. Matkó Benjámint kérelme.

XII. A n.-várad ipartestület „Ifjusága önképző egyesületének kérelme, 10 egyleti tagnak a kiállításba küldetése iránt.

XIII. Az orsz. ipartestület felhívása az Iparosok olvasó „tára-ra“ előfizetés iránt.

XIV. A n.-várad alsófoku ipariskola kérelme jutalomsegély iránt.

XV. A kamarához érkezett más felhívások és kérelmek.

XVI. A meghívók szétküldése után napirendre tűzött ügyek.

Hazafias bugyelláris.

Nagyvárad, május 9.

Mig az ország legkisebb faluja is azon töpreng, hogy ünnepelje meg fényesen, ha áldozatok árán is, a haza ezeréves fenállását, addig az ország szívében a számítás, a kapzsiság ütött magának tanyát uton-utfélen, hogy a hazafias bugyellárisra appelláljon; arra a hazafias bugyellárisra, mely a vidékről szokott ilyen nagyobb jelentőségű napokon a fő- és szék-városba felrándulni.

Máskor is megtörtént már a vidéki atyáival, hogy Pes megfestette, de olyan rettenetes módon még sohasem bántak el vele, mint mióta a kiállítást megnyitották. A hordár, ki a vasutnál fogad, milleniumi borraivalót kér, a bérkocsis felémelt helyárral továbbit a lakásodra, ha ugyan kapsz olyat, melyet hazafias bugyellárisod megbír.

A vendéglők, kávéházak nem azt nézik, hogy a nagy forgalomból hozzák be a jövedelmet, hanem 30—40 százalékkal felemelik az ételek, italok árát és utaznak ők is arra a bizonyos hazafias, millenáris bugyellárisra.

Amint a lakásodból kiléptél, lépten-nyomon kísér a milleniumi moloch, ez a telhetetlen éhes papzsák.

A kiállításra beeresztenek ugyan egy koronáért, de azért ha mindent akarsz látni, akkor készíts még hozzá egy pár milleniumi forintot, mert belül is vannak ám belépti díjak.

Ott találd a tenger csodáit, az Oculoskopot stb. Ne egyél, ne igyál a kiállítási területen, mert a hazafias bugyellárist mérgében meglapítja a guta, olyan borsosan számítják fel neked a francia és nem francia ételeket; a jó és nem jó italokat.

De hát csuda-e, mikor a vendéglősök állítólag minden szék után naponta egy krajczár adót fizetnek.

Ha elfáradtál, le ne ülj az iparcarnok előtt elhelyezett székekre, mert, amint látod, öt krajczár, vagy mondjuk koronákban 10 fillér az ára minden lecsücskületnek.

Mit beszéljünk még arról a sok »egyéb«-ről, melyet csak pénzért lehet végezni azon a kiállítási területen.

Ez mind rendben van; a kiállítási költségeket csak megbírnád valahogy, ha nem volna a közelben »Ős Buda vára.«

„Óvakodjunk a zsebtolvajoktól és csalóktól.“

Ez van kiírva egy táblán a bejáratnál.

Jó fogás. Azért figyelmeztetnek téged vidéki atyámia, mert ha valami »ügyes ember« zsebedből kitalálja sanszsirozni azt a hazafias bugyellárist, nem tudod megfizetni azt a »hastánczot«, »alvó fakirt« stb. Ha kilopnák a bugyellárisod, hogy oltanád el a »szomjazóban« a szomjadat, hogy fizetnél az ottani bodegában egy adag sonkákért és 3 deczi spanyolnak keresztelt fehér borért 6 frtot?

Vidéki, hazafias, millenáris atyámia! Szólok hozzád baráti szeretettel, ne menj te Ős Buda-várába; azok a magyar pruszlikba öltözött dévaj kisasszonyok, azok a sárgacsizmás sastollas magyarok olyanok mint az az Ős Buda vára. Csak

a kinézésük magyar. Németül diskurálnak és németül szólítanak meg, hogy: was schaffen Sie?

Édes magyarom ha már felrándulsz arra a milleniumi kiállításra, amely dicséretére legyen mondvá a kiállítóknak és rendezőknek, meglepő szép, vigy magaddal egy jó oldal szalonnát, egy kis hordó itókát, egy amerikai háló sátrat és ugy tégy eleget hazafias kötelességednek: akkor talán megmarad annyi a piros bugyellárisban, hogy haza zónászhatol.

Ha nem hiszed, próbáld meg, úgy mint én, aki Ős Budavárából kopaszon kerültem a földalatti villanyosba, pedig nem néztem meg Kosciuskot, Magyarok bejövételét, Konstantinápolyt Budapesten, felszálló léghajót stb. stbit.

—i.

Városi helyi vasutat.

Nagyvárad, máj. 9.

Az ország fővárosának helyi közlekedési vállalatai tudvalevőleg már ma is oly fejlődési fokot vannak, hogy versenyt tarthatnak bármely fővárossal. Budapest fővárosa a villamos erőt először alkalmazta közlekedésre nagy és általános mérvben s most van folyamatban a lóvasut átalakítása villamos erőre s a napokban nyílt meg a szintén villamos hajtóerőre berendezett Andrassy-uti földalatti vasut is, mely unikum eddigéig.

A vidéki városok helyi vasutjai azonban lassan fejlődnek s így ma is csak Szeged, Debreczen (2), Arad, Temesvár, Kassa, Kolozsvár és Pozsony bírnak személyforgalomra berendezett közuti vasutal. Városunkban ez idő szerint csak áruforgalomra berendezett közuti vasut van. A személyforgalmat is közvetítő helyi vasut csak tervben létezik Nagyvárad ősi szokásához híven. Pedig egy személyforgalomra is berendezett helyi vasut Nagyváradon immár elodázhatatlan szükség.

Mivel későbbre marad egy személyforgalomnak is szolgáló helyi vasut létesítése, annál nagyobb lesz az a vesztség, mely közforgalmunkat egy ilyen vasut hiánya miatt napról-napra éri. Kétségen felül igazolja ezen állításunkat az a tény, mely szerint a helyi vasutakkal bíró vidéki városok forgalma a vasutak létesítése által jelentékenyen emelkedett, a mi a dolog természetéből kifolyólag könnyen megérthető.

A vidéki városok helyi vasutai közül csak egy a nemrégiben megnyílt 3.3 km. üzemhosszal bíró pozsonyi villamos, a többiek üzeme vagy gőzerőre (Debreczen, Kolozsvár, Szeged.) vagy lóerőre (Arad, Temesvár, Debreczen.) van berendezve.

Vannak ugyan más városok, melyekben terveznek vagy talán kiviteli stádiumban vannak (Miskolcz, Szabadka.) helyi vasutak, de tényleg nem kielégítő a fejlődés több mint egy negyedszázad alatt, figyelembe véve, hogy van több eleven vidéki városunk, köztük Nagyvárad is, nagyobb népességgel, kereskedéssel, iparral, mely már-már rászorult a helyi vasutra.

Ha mindamellett is ez emelkedés bennünket teljesen ki nem elégíthet, reményünk lehet a közeli jövőben való gyorsabb fejlődésre. Ami vállalati tőke eddig rendelkezésre állott, az másutt keresett s talált elhelyezést; ha azonban a »nagyobb« dolgok is úgy, el lesznek látva, bizonyára sor kerül erre is, bár nagy akadályt látunk itt is a helyi konzervativizmusban. De a mi — úgy látzuk — zavarólag hat a vállalkozásra és létesítésre, az a nagy igény, amit minden ilyen intézmény iránt táplálnak. El vagyunk kényeztetve az állami vasutak kényelmé, a budapesti villamos vasutak berendezése által. Az utazási vágy szerfelett erős s mindenütt »fővárosias« dolgokat kívánnak. Ez elvben helyes, de a gyakorlatban számolni kell a tényleges viszonyokkal — és amit első sorban kellett volna kiemelni — a befektetési tőke nagyságával és kamatozásával.

Ezen ügyet azért tartjuk most aktuálisnak, mert szélteben-hosszábban azt beszélük, hogy a Budapesti közuti vaspálya-társaság üzemének villamos erőre való berendezése folytán szabadabbá való fel-

Kőbányai Polgári serfőző
részvénytársaság Kőbánya.

Kepviselve
Gerő Zsigmond által
Nagyváradon,
Kapuczinus-utca 56. szám,

hol legjobb minőségű Polgár-sör, Király-sör, Szent-István-sör és Bak-sör egy hordókban, mint palackokban mindig friss töltésen a legjutányosabb árak mellett kaphatók.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

szerelésével vidéki városokban kívánának lóvasutakat létesíteni. Ha igaz e hírrelés, annak örvendhetnénk, mert tényleg lehetővé válnék néhány vidéki város számára kis tőkével hozzá jutni rendes helyi közlekedéshez.

Hanem hát ma nem adjuk olcsóbban a villamos erőnél s talán akadnak sokan, kik nem szeretnék a valódi uraságotól levett ruhát. Pedig a legtöbb vidéki város viszonyaihoz a lóvasut illik. Tudjuk, hogy a gőz- s villamos erőre berendezett pályák üzemi költsége alacsonyabb, de nagyobb a befektetési tőke s így a kamatozás kérdése nagy bökkenő, miután a mi viszonyaink között az a tömeges forgalom, mely a nagy alaptőkének megfelelő gyümölcsötterést biztosíthatná, alig várható.

Igy február hóban — hivatalos adatok szerint — a szegedi közúti vasut 35,698, a debreczeni (helyi gőz) 12, 045, debreczeni (helyi lóvonatu) 2958, aradi 26,504, temesvári 59,532, Kassa 3942 kolozsvári 18021, pozsonyi 37002 személyt szállított. E számokból is kivehető, hogy a vasuti forgalomban nem csupán a lakosság száma döntő tényező, hanem a terület, elhelyezés. Sőt még ez sem teljesen, ha összehasonlítjuk az üzemhosszat a személyek előbb adott számával. Volt az üzemhossz Szegeden 7.7, Debreczenben (gőz) 5, (ló) 3.1, Aradon 12, Temesvárott 6.6, Kassán 6.3, Kolozsvárott 9.3, Pozsonyan 3.3 km.

Sőt e mellett még azon fontos körülmény is méltatandó, vajon teheráru-szállítás eszközölhető-e a vasuton, illetve be van-e rendezve s érdemes-e berendezni e célra a vasutat. A mi városaink közül nincs mindegyik ebben a kedvező helyzetben, mert ez lényegileg a legszorosabban lokális természetű, az utcák szélességétől, ipar s raktártelepek, üzletek s vasuti állomás, fürdők, kiránduló helyek mikénti helyi elcsúszásától függ.

Csakis a helyi viszonyok legszorgosabb figyelembevételével lehet tehát dönteni — nem úgy mint más vasutaknál — az üzem jellege felett. S legyen valaki a legmodernebb felfogású is, realisan csak úgy határozhat az üzemi erő felett, ha a lokális helyzetet a legbelső mértékben mérlegeli, mert erre nézve egymagában nem elegendő az üzemek olcsósága a hajtóerő (villamos, gőz, vagy ló) szerint. Nyilvánvaló, hogy ott, hol intenzív személyforgalomra lehet számítani, a villamos erő előállítását kedvező helyi körülmények (viz) elősegítik.

Hasonló mondható a gőzerőre, lökényt, ha rendszeres s nagyobb mérvű teherközlekedés, nagyobb távolságok, fürdők, kiránduló helyek állomások forognak szóban.

De a hol mindezek a kedvező feltételek nincsenek meg, hol sem intenzív személy-, sem nagy teherforgalomra nem számíthatni, hol a nagyobb forgalmat előidéző telepek, helyek utcai megoszlása e szempontból nem hatna emelőlég, a hol a forgalom csak a nap egy részére tömörül, szóval, hol nincs akkora nagy s intenzív forgalom, mely nagyobb befektetési tőke kamatozását biztosíthatná, ott nagyon is fontolóra veendő — a modern igények érvényesülésére való törekvés dacára is — a lóvasuti üzem.

Az 1894. évi mérleg szerint a kassai gőzmozdonyú közúti vasutársaság 300,000 frt alaptőke mellett 152 frt nyereséget tüntet fel. Megjegyzendő, hogy a vállalat új keletű. A kolozsvári r. t. (gőz) is új keletű (1894) s így 326,400 frt. alaptőke mellett 1894-ben csak 100 frt nyereséggel zárta le mérlegét. A szegedi, mely 1883-ban alakult, 225,000 frt alaptőkénél 1726 frt nyereséget mutat ki. A temesvári lóvasutnak — az ország legrégebb helyi vasúta — 200,000 frttal 17,791 frt nyeresége volt. Az aradnak 340,000 frt a tőkéje, de e társaság üzletköre a téglagyártásra is kiterjedvén, a vasutra vonatkozólag a nyereség 71,298 forinttal van külön kitéve. A debreczeni helyi vasut (gőz) 300,000 frt alaptőkével 21,054 frt nyereséget mutat. A Kormos-féle Pénzügyi Compass szerint volt a személy-forgalmi bevétel Aradon, 43,467 frt, Debreczenben (helyi) 2,457 frt, Szegeden 41,530 frt, pedig p. o. Aradnak 42,052, Debreczennek 56,940, Szegednek 85,569 lakosa volt (1890).

Az üzem kérdésének eldöntése tehát elsőrangú dolog, mert ettől függ a vállalathoz szükséges alaptőke nagysága és így kamatozása is. Ha olcsóbb is a gőz és villamos üzem, a helyi viszonyok a nagyobb tőke beszerzésének s kamatozásának nehézségei indokolhatják a lóvasuti üzem, melynek jelentősége, ha megcsökkent is a nagy városok szempontjából, még talán nem multa idejét a mi vidéki városainknál, már csak azért sem, mert

a lóvasuti üzem nincs azon szigorú szabályokhoz kötve, mint a villamos vagy gőzüzem; mely a hajtóerőre való figyelemmel számos biztosító berendezést, óvrendszabályt — s így tőkeberuházást igényel. S a vidéki városok személy forgalmi viszonyainak, melyre p. o. az évszakoknak, időjárásnak más hatása van, mint a fővárosban, a kevesebb tőkét, kisebb apparátust igénylő lóvasuti üzemmel is meglehetne felelni.

A mint a fentiekből kivehető nálunk legczél-szerűbben mégis csak a gőzerőre berendezett helyi vasut volna létesíthető, mert már a teheráru forgalmat egy ilyen vasut közvetíti s mert ennek folytatásilag kiépítése bizonyára könnyebb volna, mint egy új üzem életre hívása.

Mindennek dacára elérkezett már az idő arra hogy a közúti vasutal vagy a nélkül végre-valahára a személy forgalmat közvetítő helyi vasut kiépítése ténynyé váljék.

S. I.

NEULÄNDER és WEISZ
férfi-szabók
Nagyvárad, Zöldfa-u., Glücksmann Ármán üzletével szemben.
Tavaszi időnyre legújabb bel- és külföldi
ruhászöveteink
megérkeztek. Legújabb divatu szabászat, olcsó és izléses kiállításról elismert szolid és jó hirmünk kellő biztosítékot nyújt.

Iskolai ünnepélyek.

Nagyvárad, május 9.

Wlasics Gyula, Magyarország mozgékony, tevékeny közoktatásügyi minisztere elrendelte, hogy az iskolák növendékei ünnepeljenek az ezredév alkalmából. Ünnepelés és ünnepelés között azonban óriási különbségek lehetnek, amint ez közelebb alkalmunk volt megítélni azon pástörlevelek egy-némelyikéből, amelyeket magas állású egyházi férfiak bocsátottak ki, mint például Pável Mihály nagyváradai görög-katolikus püspök, egy nagy uradalom hasznélvezője Magyarországon, a magyar király valóságos belső titkos tanácsosa és Román Miron, a görög-keleti egyház metropolitája.

Ezek a jó urak csak hogy azt nem mondták: Hát ünnepeljétek híveink, mert »muszáj«.

Ilyen muszáj ünnepelést talán még sem érdemelt az az ország, melynek határain belül a nemzetiségek, a különböző vallásfelekezetek olyan szabadságot élveznek, mint sehoh a kerek világon.

De hagyjuk ezeket. Beszéljünk az iskolai ünnepélyekről, melyek alig pár nap előtt lefolytak. Ezek ellen nem lehet kifogásunk, legalább itt Nagyváradon nem.

Előttünk fekszenek azok a nemzeti színű keretes programok, melyek szerint az ünnepélyek lefolytak. Hazafias dalok, hazafias hangon tartott méltatásai az ezer év történetének, hazafias költemények szavalása: mind ezek igen lélekemelőleg hathattak a jövő Magyarország leendő oszlopainak értelmi és érzelmi világára. Örvendünk rajta szerelőlött, hogy a jelenlegi kultusz-miniszter helyen valónak találta kihasználni a jelentős történelmi esemény ezredik évfordulóját arra, hogy nevelőik a fiatalság hazafias érzületére hassanak.

No mert ez a mi korunk elrémítő módon anyagi irányzatú minden tekintetben. Hiszen ha jól szemügyre vesszük, még a most folyó millenárius ünnepségeknél is mit tapasztalunk? Azt, hogy a felséges ünnep örve alatt és nevében minő pum-polások folynak országszerte — azt feleslegesnek tartjuk részletezni. Hát ilyer viszonyok, ilyen körülmények között s tekintettel a haza határain belül is itt-ott jelentkező tünetekre, bizony nem felesleges, ha a fiatalság előtt az igaz hazafiság útját feltárják azok akik erre vállalkoztak, akiknek ez kötelességük. Ezt kel tennünk annyival inkább, mert társadalmi életünk minden mozzanatánál megérezhetjük az idegen szelet, mely a szíveket megfagyasztja.

Azt szeretnők mi, ha az iskolai ünnepélyeken most tapasztalt hazafiaskodás ne érne véget a most lefolyó millenárius napokkal, hanem folytatnánk tovább.

Mert ma már — valljuk meg csak az igazat — még történelmünket, kiváló momentumokban oly szép történelmünket sem tanítják úgy az ifjúságnak, amint kellene.

Igazságot mondunk, mely a legszörnyűbb vád.

Ki merné tagadni, hogy ha mi nemzeti geniuszunk szárnyait kívánjuk erősíteni, ifjúságunkat kell megóvni az idegen aspirációk befolyásától, vagy éppen a kozmopolita irányzat minden szepet, minden nemest, minden jót elorvasztó szelétől.

Bizony erre nem alkalmas az a szellem, mely mostanában kapott lábra, amely szellem még történelmünket is meghamisítja.

Hogyan?

Nézzétek meg a történelmi tankönyvek egy jó részét, legnagyobb szerű, legszentebb nemzeti küzdelmeinkről az van azokban megírva, hogy forradalmak voltak! Pedig nekünk forradalmaink soha, de soha nem voltak. Önvédelmi harcaink igen is! Ezek a forradalmaknak elhamisított önvédelmi harcok tették azt lehetővé, hogy még élünk, hogy még létezik Magyarország, különben régen napirendre tért volna felettünk a történelem.

Tanítsátok az ifjúságot ti, akik arra vállalkoztatok, hadd tudja meg, hogy a magyar nemzet legnagyobb dicsősége, legtündöklőbb erénye abban áll, hogy ezer éven keresztül kitartóan, állhatatosan, vérért nem kímélve, száz meg száz mártírt adva hőhéroknak — küzdött a jogfosztogatás ellen.

Ismertessétek meg ti, akik arra hivatva vagytok, ifjainkat fajunk jellemvonásaival, melyek nemesek voltak mindig.

Az ifjúság nemzeties nevelésétől függ, hogy a második évezredben hazánk egy erősen konszolidált állam legyen.

Az ilyen iskolai ünnepélyeket, mint a milyenek most Nagyváradon lefolytak, jó volna koronként ismétlni. Ezer esztendőben egyszer csinálni — még is csak kevés!

—CZ.

A nagyváradai községi iskolák mindegyikében gyönyörűséges ünnepély folyt le szombaton.

A kis csemeték, különösen a leányok magyar nemzeti öltönyökben jelentek meg a nagy napon az iskola falai között.

A tanárok és tanítónők szép szavakban méltatták az ezredéves évfordulót és a program mindenütt a lehető legnagyobb sikert aratta.

A helybeli lapok mindegyikéről külön-külön megemlékeztek, csupán az Auspitz Adolf kitünő tan- és nevelő intézeteiről feledkeztek meg, ezért mi kötelességszerűen dövebben foglalkozunk ezen iutélet ünnepélyével, melyről a következő tudósítással számolunk be:

Virágok ünnepét látta az a diszes, nagyszámu közönség, mely Auspitz Adolf el. és polg. iskolájának nagytermét f. hó 9 én a zsufozásig megtölté. Festői látványt nyújtottak a majdnem kivétel nélkül magyar ruhába öltözött leánykák, akik reggeli istentisztelet után itt egybegyűltek. Után az ifj. énekkar elénekelt a Hymnust Auspitz Adolf igazgató remek alkalmi beszéde nyitotta meg az ünnepélyt. Annak a három szó-nak értelmét fejtegette, melyek az intézet diszes milleniumi zászlaját ékesítették: »Isten, haza, s király«. A magyar nemzet ezer éves létét — ugy-mond — annak köszöni, hogy szíve vallásos, lelkét a haza s felséges uralkodója iránti határtalan lángja hevíti. A lelkes tapsvihar elhangzása után Téthi József tanár »Magyarország ezer éves multjáról« tartott feszült figyelemmel végighallgatott szabad előadást. Fiuk, leányok egymást felváltva szebbnél szebb lelkesítő költeményeket, kisebb történelmi részeket szavaltak el. A szereplők igyekeztek egymást felülmúlni. Ki is jutott mindegyiknek bőven a taps- s éljenzésből.

Az igazgató záróbeszéde után az ifjúsági énekkar »Szózata« fejezte be a valóban lélekemelő ünnepélyt.

Modern étterem Rimanóczy-szállodában, DEMETROVICS MIKLÓS

jóhírű vendéglőjében kitünő ételek, tisztán kezelt italok jutányos árban kaphatók.
Naponta Dula Miklós zenekara játszik.
!Pontos kiszolgálás!

A milleniumi egyházi beszédek kivonatai.

Nagyvárad, május 11.

Az ezredéves ünnepek eddigi fénypontját kétségkívül a tegnapi, vasarnapi fényes istentiszteletek és az ezen alkalomból elmondott egyházi beszédek képezték.

Minden vallásfelekezet főpapja nyilatkozott e fontos pillanatban és a nyilatkozatok — jóleső hazafissággal konstatálhatjuk — kivétel nélkül egy magasztos eszme körül forogtak: dicsőítették a hazaszeretben csillogó koronát.

Az ünneplő közönség zsufolásig töltötte meg a különböző vallású felekezetek templomait, ahol a fényes istentiszteletek után a főpásztorok méltatták a nagy ünnep fontosságát, az ezredéves Magyarország örömet.

A latin szertartású székesegyházban rendkívül nagy közönség előtt Schlauch Lőrincz bíboros misézett fényes segédlettel. Az egyházi beszédet Zájna János kanonok tartotta, fenkölt beszédjének minden sorából kisugárzott a mély katolikus hazafias szellem. Lelkes szavakban méltatta a millenáris ünnep jelentőségét, futó világot vetve az ezredéves történet kimagasló epizódjaira; hosszasan fejtegette a keresztény Magyarország apostol-királyának: Szt. Istvánnak — a ki a mögöttünk levő ezer évnek, s uralkodó királyunk: I. Ferencz Józsefnek érdemeit, ki a hajnalodó ezer évnek a »határjelzője.« Végül a multnak fényével és vérel rajzolt háttérével szemközt rámutatott a vigasztalan, sívár je'enne, melyben lejtőre jutott az erkölcs, szociális érintkezésünk megmérgeződött, a vallást, a hitet, az idealizmust megingatta, vagy kiölte a kenyérkereset rideg problémája, visszaesés minden vonalon. A »jobb kor«-nak az épületét »mely után buzgó imádság epedez százazrek ajakán« nem a jelen lejtőjére, hanem az ezredéves mult szilárd egészséges talajára kell építenünk, annak a multnak a talajára, melynek virányain a szent kereszt élt, kormányzott, uralkodott. A lelkes beszédnél csak az előadás volt lelkesítőbb.

A gör. katolikusok is fényes ünnepezték meg a haza ezredéves fennállását.

Pável Mihály gör. kath. püspök Budapest-ről direkt hazautazott, hogy az isteni tiszteleten misézhesse.

Mise végeztével, mely rendkívül nagy fényes ment végbe, rövid beszédet tartott a főpap és meleg szavakban éltette a királyt és magyar hazát.

A püspöki beszéd után a kütűnő kórus remek összhanggal szolált meg.

A református templomokban is megünnepezték vasárnap a milleniumot, beszéd azonban csak az olaszii templomban volt.

Sulyok István ismert ékesszólásával aratott nagy tetszést. Visszapillantást vetett a magyarok ezredéves multjára és méltatta a magyarok ünnepeinek, az ezredéves évfordulónak nagy jelentőségét s végül hő imát rebegett az egék urához s áldásért esengett a második ezredévre. A szép beszéd mély hatást gyakorolt a közönségre, mely ezután hazafias hangulatban hagyta el az Isten házát.

Görög keleti vallású polgártársaink is kitétek magukért.

Az istentiszteleten, mely szintén nagy fényes ment végbe, maga a püspöki helynök: Goldis János tartott remek, hazafias beszédet.

Jövő számunkban az egészét fogjuk közölni, ezuttal csupán bő kivonatban adjuk a következőkben:

A magyaros érzelméről ismeretes derék főpap egyházi beszédében a millenium jelentőségével foglalkozott, különös tekintettel a hazátalkotó különböző népekre; az államalkotó magyarságra a bevándorlástól a jelen időig.

A hatalmas beszéd összehasonlítást tett a polgári és egyházi állam közt és melegen emlékezett meg azon fontos momentumról, midőn Magyarországon a jobbság helyére a szabadság, egyenlőség és testvériség zászlaját tűzte ki a nemzet.

Az államot előfának mondta, melynek koronája az arisztokrácia, törzse a középosztály és éltető gyökere a nép. Mi lesz a koronából, a törzsből, ha a gyökér kiszárad?

Hazafias lelkesedéssel hangsúlyozta, hogy az együttélő népeknek összetartásra van szükségük, de

leginkább a románoknak és magyaroknak kell egymást szeretni, akik egymásra vannak utalva.

Sok okot dolgoztak ide vonatkozólag a szent írásból és világi férfiak mondásaiból, de legnagyobb hatást ért el a beszéd, midőn eredeti magyar nyelven idézte Goldis Jánosnak a magyar felsőházban mondott beszédéből ezeket:

„Az isteni gondviselés maga a világ népének istene tűzte ki a magyar és román nemzetnek azon rendeltetést, hogy együtt kell nekik egy örökké tartó frigyben élniök. Egymással van dicső jövőjük, egymással szemközt mindkettőjüknek veszni kell.”

Levonta ezekből a tanúságot, hogy minden polgárának kötelessége a haza iránt való tiszteletet és szeretét legtöbb erőneinek tekinteni.

Az hisszük, hogy e kivonatból is meggyőződhet mindenki Goldis János meleg hazaszeretéről és tisztelettel adózhatik azon magas állás hivatása iránt, melyet ő hiveinek szeretete közben betölt.

Az izraelita templomokban is felhangzottak a Halleluják!

Ünnepi imákat rebegett a királyok királyához és a főpápok itt is hazafias szónoklatokkal emelték az ünnepély fényét.

Dr. Keckeméti főrabbi beszédében áttekinti az ezredéves történetét, melynek — úgy mond — csak utolsó félszázadát írták tollal, a többi karddal, vérel. A magyar nemzet az élet nemzete, mert életét önmagának köszönheti, önmaga váltotta. mentette meg azt az ezredéves viharaiában. Beszédét lelkes fohással fejezi be, melyben arra kéri a magyar nép lelkének: a szabadságnak Istenét, adja meg, hogy azok a milliók, melyek egyek voltak a millenium megünneplésében, egyek legyenek a nemzet haladásában!

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától. 7662—1896. rkp. sz.

Hirdetmény.

Ertler Márkus Bémer-tér 352. sz. a. lévő zálogüzletét beszüntette, ez azon felhívással tétetik közhírré, hogy mindazok, kik érdekelve vannak, zálogtárgyaikat junius hó 10. napjáig haladéktalanul kiváltsák, mert ellenkező esetben az összes visszamaradt zálogtárgyak el fognak adatni.

N.-Várad, 1896, május 5 én.

651 1-1

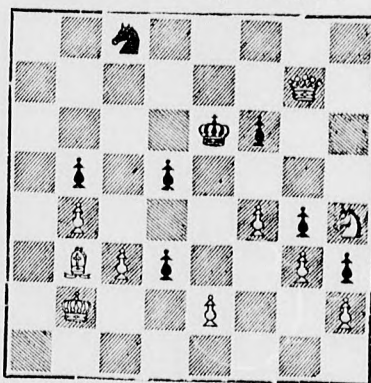
ifj. Rimler, rendőrkapitány.

Heti sakszemle.

Rovatvezető: Gesztesi Ödön.

28. feladvány.

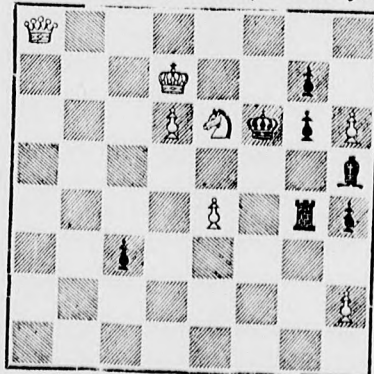
Ehrenstein Mór, Budapest.

Matt a 4-ik lépésre.

29. feladvány.

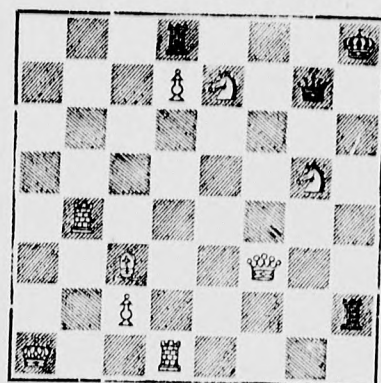
Dr. Kálniczky Géza, Tornallya.

Matt a 3. lépésre.

30. feladvány.

Bartsch János, Kolozsvár.

Matt a 2. lépésre.

37. játszma.

A két huszár védelme.

Bródy Miklós.

Spielmann Poldi.

(A sötét bábok vezetője, a kis bécsi zongoraművész csodagyerek a ki — mint e játszmából látható — 13 éves kora daczára a sakkjátékban is meglepő biztosságot tanusít).

1. e2—e4	e7—e5
2. H g1—f3	H b8—c6
3. F f1—c4	H g8—f6
4. H f3—g5	d7—d5
5. e4 : d5	H c6—a5
6. F c4—b5+	c7—c6
7. d5 : c6	b7 : c6
8. F b5—e2	h7—h6
9. H g5—f3	e5—e4
10. H f3—e5	V d8—c7
11. d2—d4	F f8—d6
12. F c1—d2*	F d6 : e5

* Dr. Knorre újítása a 70-es évekből.

13. d4 : e5	V c7 : e5
14. F d2—c3	V e5—g5
15. V d1—d6!	V g5 : g2
16. F c3—a5	V g2 : h1
17. K e1—d2	F c8—d7?

Sokkal jobb volt e4—e3+! mely az újítást alig hanem kétes értékűvé teszi.

18. H b1—c3!!	V h1—g2

Ha V h1 : a1 úgy 19. F a5—b4, K e8—d8 20. V d6—e7+ K d8—c7, 21. F b4—a5+ K c7—b7 22. V e7—b4+ a következő lépésre matt.

19. F a5—b4	V g2—g5+
20. K d2—e1	H f6—d5
21. H c3 : d5	c6 : d5
22. B a1—d1	V g5—f6
23. V d6 : d5	B a8—d8
24. B d1—d4	Földja.

(Jegyzetek Bródytól.)

38. játszma.

Szabálytalan megnyitás.

Kassa, 1893. július 29.

Charousek Rezső.

Wollner J.

1. d2—d4	g7—g6
2. e2—e4	F f8—g7
3. f2—f4	d7—d5
4. e4—e5	H b8—c6
5. c2—c3	F c8—f5
6. F f1—d3	V d8—d7
7. H g1—f3	F f5 : d3
8. V d1 : d3	f7—f5
9. H b1—a3	e7—e6
10. F c1—d2	H g8—h6
11. H a3—c2	H h6—f7
12. H c2—e3	H c6—e7
13. 0—0	h7—h5?

Határozottan rossz. Az adott állás mellett a királyszárnyon való gyalogroham nem biztat sikerrel. Sötétnek inkább védelemről kellett volna gondoskodni s egyszerűen elsáncolni. Világos különben már amugy is jobban állott.

14. K g1—h1	F g7—h6
15. H f3—h4	g6—g5
16. f4 : g5	F h6 : g5

Sokkal jobb volt H f7 : g5

17. H e3 : f5!!	e6 : f5

Az áldozat elfogadása után sötét csakhamar tönkre megy. Jobb volt F g5 : d2 s ha 18. H f5 : e7 úgy F d2—g5, 19. H e7—g6, 20. F g5 : h4 stb. s

habár világos egy gyaloggal erősebb, sőt még tart-hatja magát.

18. e5-e6!	V d7 : e6
19. B a1-e1	V e6-d7
20. H h4 : f5	F g5-f6!
21. H f5 : e7	F f6 : e7
22. V d3-g6	B h8-f8
23. F d2-g5	0-0-0

Legjobb.

24. F g5 : e7	H f7-h8
25. B f1 : f8	B d8 : f8
26. V g6-g5!	B f8-e8
27. V g5 : h5	Fóladja.

39. játszma.

Steinitz-csel.

Játszották Kalkuttában.

Stedi R.

(E gyönyörű játszma gazdag s meglepő fordulata s különlegessége bizonyára tetszést fog kelteni olvasóink körében.)

1. e2-e4	e7-e5
2. H b1-c3	H b8-c6
3. f2-f4	e5 : f4
4. d2-d4	V d8-h4+
5. K e1-e2	d7-d5
6. e4 : d5	F e8-g4+
7. H g1-f3	0-0-0
8. d5 : c6	F f8-e5
9. c6 : b7+	K c8-b8
10. H c3-b5	H g8-f6
11. c2-c3	B h8-e8+
12. K e2-d3	F g4-f5+
13. K d3-c4	F f5-e6+
14. K c4 : c5	a7-a5!
15. H b5 : c7!	V h4-h5+
16. H f3-e5!!	H f6-d7+

V h5 : d1-re következnek: 17. H e5-c6- K b8 : c7 18. F e1 : f4- K c7 : b7, 19. H c6 : d8- B e8 : d8 20. B a1 : d1 és világos nyer.

17. K b5-b5	V h5 : d1
18. F e1 : f4!!	V d1 : a1

A sok pompás lépés egymást követi.

19. K b5-a6!	H d7 : e5
H e5-c6- matt fenyegetett.	
20. H e7 : e8!	f7-f6

Ismét két lépéses matt fenyegetett.

21. d4 : e5	f6-f5
22. F f4-e3!	B d8 : e8
23. F f1-b5!!*	V a1 : b2

* Valódi szellemi tűzijáték! H: V a1?; h1, ugy 24. F b5 : e8, V h1-f1-, 25. F e8-b5, V f1 : b5- (különb. F e3-a7-! dönt) 26. K e6 : b5, K b8 : b7 és világos nyer.

24. F e3-c5!	B e8-d8
25. F e5-a7-	K b8-a7
26. B h1-d1!!*	B d8-e8

Még egy hatalmas lépés.

27. F a7-b6-	K c7-b8
28. B d1-d4	V b2 : g2
29. F b5 : e8	V g2 : b7-
30. K a6-b5	F e6-c4-
31. K b5-c5 és világos nyer.	

E játszma fényes bizonyítéka annak, hogyan lehet kevés erővel adott helyzetekben sokat tenni s mily keveset tehet ezzel szemben a nagy haderő rossz állás mellett.

Megfejtések.

21. feladvány Kelemen Józseftől.

1. V b8-g8, K e4-d3, V g8-c4- H d2 : e4
F a2-b1- matt.

2. . . . K d3-e4, V c2- matt.
1. . . . H f3- 2. g2 : f3 K tetsz. szer. 3, V vagy F matt.

2. . . . g4 : f3, 3. F b1- matt stb.

22. feladvány Kondelik Károlytól.

1. B d7-f7.

A sakkcsomag megfejtésének határidejét — minthogy az 1. számot eddig csak egy fejtette meg korrektül — meghosszabbítjuk május hó 18-ig. A közölt fölállítás egészen helyes s nem is oly nehéz a megfejtése, csak a furlangot kell kitalálni s akkor könnyen megy a többi s a megfejtő bő kárpótlást talál az eredményben. Azok tehát, kik már a 2 ik szám megfejtését beküldték, lassanak hozzá még egyszer s ha megoldották az 1. számot is, küldjék be újra, mivel díjra csak az pályázhatik, ki mindkettőt megfejtette.

Mai számunkban a 28. sz. feladványból nyomdahiba miatt a 3-ról világos gyalog elmaradt. A megfejtésnél pótlandó

V e g y e s e k.

Árpád-klub Fiumében. A millennium emlékére Árpád-klubt alapítottak Fiumében. Az új kör zászlóját tegnap szentelték föl nagy ünnepessel. A zászló szalagját gróf Batthyányi Andrásy Ilona, a kormányzó neje, gróf Bakers Frigyesné, Cunradi Adél báróné, Dall-Astáné asszony, Gelleicsné és Papettiné ajándékozták. A Giardino publikóban nagy népnep volt, amelynek tiszta jövedelme egy Árpád nevet viselő ösztöndíj alapra van szánva.

Harcz a női kalapok ellen. Amerikában valóságos irtó háboru indult meg a mindenesetre helytelen és kellemetlen szokas ellen, hogy egy-nemely hölgyek a színházak nézőterén sem teszik le kalapjukat, a mely, ha még oly szép és divatos is, a mögötte ülőket megfosztja annak lehetőségétől, hogy a színpadon történekből is lássanak valamit. Az ohioi törvényhozás elrendelte, hogy a hölgyek, különbeni 10 dollár pénzbírság terhe mellett, kalapban nem ülhetnek a színházban. Volt egy olyan udvariatlan képviselő, a ki a büntetést hat havi fogsággal akarta szigorítani, egy másik indítványozó azt a szingizmagot akarta 10 dollár büntetéssel sújtani, a ki oly nőt enged be a nézőtérre, a ki tulmagasra fésülve viseli a haját. A törvényhozó testület e javaslatokat elvetette, de már idézett intézkedése, ha egy kicsit szigorú is, de igen okos dolog.

A magyar nyelv hódítása. Fiuméből írják: A minap fogadta gróf Batthyány Lajos kormányzó Fiume vármegyének egy küldöttségét, amely arra kérte a kormányzót, hogy Grahoro Sittori, Palar és Santa Caterina környékén állítsa fel állami iskolát, amelyben magyar legyen a tanítás nyelve. A kormányzó megígérte, hogy a kívánságot a magyar kormánynak mielőbb tolmácsolni fogja.

Millenniumi közegészségi és orvosügyi kongresszus. A millenniumi orvosügyi kongresszus előkészítő bizottsága már kibocsátotta meghívóit szeptember 13., 14., 15. és 16-án Budapesten tartandó közegészségi és orvosügyi kongresszusra. A kongresszus tanácskozásaira kitűzött tárgyak a következők: Az egészségügyi közigazgatás szervezése; egészségügyi statisztika; a szegényügy szervezése; betegsegélyező egyesületek és pénztárak ingyenes orvosi segélynyújtás; fertőző betegségek elhárítása; a lakás egészségügye; orvosi segély- és nyugdíj-ügy; orvosi kamarák. A berekesztő ülés szeptember 16-án délután lesz ugyancsak dr. Korányi Frigyes elnöklété alatt.

Nemzeti kereskedelem. magyar üzleti nyelv. Dicséretreméltó indítvánnyal lépett fel a millennium alkalmából a rimaszombati kereskedő-ifjak egylete. Elhatározta egyhangu szavazattal, hogy a társégyesületekhez s a kereskedelem fejlesztését célzó egyesületekhez felhívást intéz a kereskedelemnek teljesen nemzeti jellegűvé való fejlesztése tárgyában. A lelkes hangu felhívásból adjuk a következőket:

Mi, a kik elenyészően kicsi tényezők vagyunk hazánk nagy kereskedelmi köreivel szemben, a nagy cél szolgálátában nem mérlegeljük csekély-ségünket, csak hazafiai lelkesedésünknek hódolunk, a midőn Magyarország összes kereskedőit felhívjuk, hogy ezen ezerszázados jubileum záró pontját képezze a régi kereskedelmi rendszernek; temetője legyen a német nyelvű levelezésnek; s újjászülése a magyar nemzeti kereskedelem, a magyar kereskedőség is tegyen le egy szilárd alapkövet a nemzet jövő életének nagy fundamentumába, melyen az egységes, közönsnyelvű haza hatalmas épülete felépül!

Biharmegyei vásárnaptár.

Heti vásárok.

Álmosd, szerdán.	M.-Cséke, szerdán.
Báránd, kedden.	Margitta, pénteken.
Beél, szerdán.	Micske, csütörtök.
Belényes, csütörtök.	N.-Bajom, pénteken.
B.-Ujfalu, csütörtök.	N.-bárod, hétfőn.
E.-Füspöki,	N.-Léta, csütörtökön.
B.-Böszörmény, csütörtök.	N.-Szalonta, pénteken.
Cséffa, csütörtök.	N.-Várad, kedd és péntek.
Csökmő, szombat.	Ókány, szerda.
Derecske, csütörtök.	Ókrós, kedd.
Diószeg, szerda.	Piskolt, szerda.
Étesd, csütörtök.	Sarkad, csütörtök.
Ermihályfalva, csütörtök.	Szalárd, szerda.
Feketető, hétfő.	Szent-lobb, hétfő.
Felgyháza, csütörtök.	Székelyhid, péntek.
F.-Jú-ságos, szombat.	Széplak, kedd.
H.-Zida, szerdán.	Tenke, hétfőn.
H.-Keresztes, szerdán.	M.-Telegd, péntek.
Kis-Marja, hétfőn.	Torda, hétfő.
Komádi, péntek.	Zsáka, szerda.
Kötegyán, hétfőn.	Vaskóh, szombat.

Országos vásárok.

Májusban: M.-Keresztesen 29-dikén.

Felölös szerkesztő és laptulajdonos: **Sarkadi Ignác.**
Főmunkatárs: **Rácz Mihály.**

1220-1896. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó ezennel közzé teszi, hogy a nagyváradi kir. törvényszék 1894. évi 12723 számú végzésével Kupfermann Nánán felperes részére Klein Lázár és Klein Lipót alperesek ellen 66 írt 60 kr követelés és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 400 ftrra becsült ingóságokra a nagyváradi városi kir. járásbíróság 5844-896 számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak ügy felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Kolozsvári utca 27 sz. a. leendő megtartására határidőül **1896. évi május hó 20-ik** napján délután 3 órája tüzetik ki, a mikor a bíróság lefoglalt 2 vasasztalgapad, s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizet s mellett szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Felhívattak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárától a végrehajtató követelését megelőző Fellegítet-téhez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna, és ez a végrehajtási jegyző-könyvből ki gyan tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árve-rés megkezdéseig előírt kiküldöttnél vagy írásban beadni vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.
Kelt Nagyváradon, 1896 évi május hó 4-én.

Batig Ferencz,
kir. bír. végrehajtó.

Blousok,

Gyermek-ruhák és felöltők,

Napernyők feltűnő szépek kaphatók

Freyberger A.

nagy kézimunka
kereskedésben
Nagyváradon.

Ötönök 24 óra alatt készítettnek!

Uj! Korszerű férfi-szabó-üzlet! Uj!

Kossuth Lajos-utcán (Mezey-ház.)

BAUM J. S.

NAGYVÁRAD

ezér alatt folyó évi május hó elsején férfi-szabó üzletet nyitok.

Tíz-nyolcz évi e szakmába vágó tapasztalatom feljogosít azon reményre, hogy t. ismerőseim, barátain és a mélyen tisztelt közönség pártfogására számíthatok. A legdivatosabb és legkitűnőbb szöveteket tartom raktáron. Kitűnő szabásért és gyors, jutányos kiszolgálásért kezeskedik e t. ismert nevem.

Kiváló tisztelettel

BAUM J. S.

férfi-szabó üzlete

Nagyvárad, Kossuth-utca (Mezey-ház.)

KLEIN M.

ékszer- és óra-raktára,
Nagyvárad, Kossuth-utca.

Alkalmi vétel

mindennemű ékszer, ezüst,
arany, nickel s fali inga
órákban.

Aranygyűrűk (14 karásos)

2 frttól feljebb.

Stern Lipót

férfi-szabó

Nagyvárad, főutca, Bazár-szoros.

Tavaszi idényre

**legujabb divatu
szövetek**

gazdag választékban.

A mai kornak megfelelően berendezett

régi jó hírnevű üzletét

ajánlja a t. közönségnek.

Legjobb

bajor-féle sör

sötét és világos minőségben

márczius 15-től kezdve

nagy üveg 13 krért

kapható:

Steiner M. Albert-nél

N.-Piacz-tér (Knapp-ház)

Videki megrendelések az adó leszámítása mellett gyer-
szó és pontosan eszközöltetnek.

Gyors, pontos és olesó kiszolgálás!

LEBOVITS RUDOLF és Társa

férfi-szabó üzlete

Nagyvárad, Olaszi, főutca, Bartsch-palotával szemben.

A tavaszi idényre

nagy választéku ruha-szövet raktárt

rendeztünk be

364

Elegáns szabás és legjobb kivitelről

t megrendelőinket előre is biztosítjuk.

Gyors, pontos és olesó kiszolgálás!

A milleniumot

tekintetbe véve

kizárólag

kész női felöltő-áruházamat

oly nagy választékkal láttam el és gyári szabott áruim oly

olcsók,

hogy bármely fővárosi üzeggel versenyezhetek.

Nemes Mihály

N.-Várad, Lévy Palota Köröspart Corso.

SZANDICZ ADOLF

női divatáru-háza

Bémer-tér.

NAGYVÁRAD,

Bémer-tér.

Női konfekció gazdag választékban.

Valódi párisi és berlini modellek.

Ruhakelmék nagy raktára a legolcsóbbtól a legfinomabb minőségben.

Vásznak és asztalneműekben

egyedüli raktára

az Oberleitner E. és fiai esászár és kir. szabadalmazott vászon-gyárnak.

Szőnyegek, napernyők, férfi-divatban különlegességek.

Kivánatra árjegyzékek vagy minták bérmentve megküldetnek.

ARANYI ALBERT

fűszer-üzlete Nagyváradon, Kert-utca elején.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Nagyváradon,
Kert-utcán fennállott Held S. József-féle fűszer-üzletet megvettem és azt

ARANYI ALBERT

ezég alatt tovább fogom vezetni.

Midőn ezt a n. é. közönség tudomására hozom, egyben ajánlom a legjobban be-
rendezett fűszer-üzletemet, melyben mindennemű fűszer-, anyagárak, asvány- és gyógyvizek,
valódi francia Cognac, rum és mindennemű szeszes italok, jutányos árak mellett a leg-
pontosabban szolgáltatnak ki.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, vagyok tisztelettel

592

Aranyi Albert.

Telefon-összeköttetés.

FÉLIX-FÜRDŐ

Nagyvárad mellett.

Kényelmes közlekedés. Vasuton Nagyváradtól fél, kocsin $\frac{3}{4}$ órai távolban. Május-angusztus hónapokban naponta 10, vasárnap és ünnepnapokon 14 vonat közlekedik Nagyváradra. Az új vasúti állomás közvetlenül a fürdőtelep mellett van.

Az európai híru 49°C meleg természetes hévíz javulva van; az izületek és izmok csuszos bántalmainál, idült s különösen savós izületi loboknál, csonttörések és ficamok után visszamaradt fájdalmaknál; köszvénynél és annak különböző alakjainál; idegbajoknál, melyek rheumaticus alapon keletkeztek (ischiasnál); különböző bőrbajoknál, végre a női ivarszervek bizonyos bajainál, különösen a méh mögötti és közötti izzadmányoknál; belsőleg: heveny és idült gyomor-bántalmaknál, májbajok és vesekövek eseteiben.

Állandó fürdőorvos: **Dr. Kazay Kálmán.**

A különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák napi ára 80 krtól 3 frt között váltakozik.

Gyógyterem (Cursalon) hirlapokkal, zongora és tekeasztal. Terraszok szép kilátással.

Éttermek, sétahelyek a fürdőtelepen és mellette elterülő őserdőben. Az erdőben jó tekepálya.

Hat tükörfürdő, család- és kádfürdőkön is vannak rendszeresítve. **Állandó ki-tünő zenekar.** Prospektust kívánatra küld a

fürdőkezelőség.

F46

Legelőnyösebben vásárolhatni

szolid és izléses

uri-, fiu- és gyermek-ruhát

szabott árak mellett

NEUMANN M.

ezégnél

Nagyvárad, csakis Kiskidfő (Lévay-ház.)

RAKTARAK:

Budapest, Arad, Debreczen, Temesvár, Fiume, Ujvidék,
Zágráb, Belgrád, Serajevo, Trieszt, Nisch, Sofia stb.

Huzás már holnap!

Osztály - Sorsjegyek

kaphatók

a huzás tartama alatt is

K. FRANKL MARI

tőzsdéjében.

Gazdálkodók, vendéglősök,
szatócsok és kimérők

szíves figyelmébe!

Van szerencsém értesíteni, hogy a már 12 év óta fennálló **rum- és likőr-gyáramat** f. évi márczius 1-től

SZESZ- és pálinka-
nagykereskedéssel

kibővítettem.

A pénzügyigazgatóságtól nyert engedély folytán abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy 100 literen felüli mennyiséget — tetszés szerint összeállítva, szesz-, közönséges- és gyümölcs-pálinka — ugyszintén mindenféle szesz-különlegességekből,

regale és fogyasztási adómentesen a legjutányosabb **napi árban** kiszolgáltathatok.

Raktáram: Szent-László-tér (Zsiga-fundatio épület 250. sz. Iroda: fiók-üzlethelyiségem-ben, Kert-utca sarkán, hol mindennemű különlegességeket kis mértékben árusítok.

Tisztelettel

Weisz Náthán.

Telefon-összeköttetés!

Gazdálkodók figyelmébe!

Az 1888. XXXV. italmérési törvényezikk 5. §-a szerint a mezőgazdasággal foglalkozók 100 liter mennyiségű pálinkát cselelőik és munkásaik részére **regalia-adó** mentesen beszerezhetik és saját jog-sított helyi regale-bérlőjének sem fizetendő meg a regalia-adó, erre külön pénzügyigazgatósági engedély szükséges, melynek beszerzésére bővebb felvilágosítást szívesen nyújtok tisztelt vevőimnek. 336

Ifj. KOHN SÁMUEL

Nagyvárad, Bémer-tér.

női divat áruháza

Nagyvárad, Bémer-tér.

Női divat és Confectio-ujdonságok.

A tavaszi idény beálltával, bevásárlásomból hazatérve, tudatom a n. é. közönséggel, hogy **divat-üzletemben**

eredeti párisi és berlini modellek, u. m. kabátok, gallérok, esőköpenyek a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig megérkeztek.

Különlegességek: A legdivatosabb angol és francia női ruhakelmékből egyes ruhák, ugyszintén méteráru, a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig.

A legujabb szines és fekete selymek nagy választékban.

Vásznak és asztalneműek, valamint menyasszonyi kelengyék.

Női ruhák és felöltők saját, évek hosszú sora óta elismert műhelyemben eredeti modellek után készülnek.

A legdivatosabb napernyők nagy választékban.

Szőnyeg és függöny nagy raktár.

Villany-világítás!

Szent-László gyógyfürdő (Püspök-fürdő.)

Nagyvárad mellett.

Vasut-, távirat- és posta-állomás helyben.

Telefon a nyár folyamán lesz berendezve.

Hazánk legrégebbi gyógyhelye, természetes meleg 24—33 R° kénes hévforrásokkal, ártézi kuttal, ezen források fölé vannak építve az ipozáns berendezésű uri- és női tükörfürdők, kabin- és mór földes fürdők, a gyógyeszközökkel dúsan felszerelt gyógypihenő termek.

Fürdőzésre javalva van: az ízületek és izmok csúszos bántalmainál, idült s különösen savós ízületi loboknál, csonttörések és ficamok után visszamaradt fájdalmaiknál; köszvény-nél és annak különböző alakjainál; idegbajoknál, melyek rheumaticus alapon keletkeztek (ischiasnál); különböző bőrbajoknál, végre a női ivarszervek bizonyos bajainál, különösen a méh mögötti és közötti izzadmányoknál; belsőleg: heveny és idült gyomorbántalmaknál, májbajok és vesekövek eseteiben.

Mórfürdők használata kitünő sápkór, vérszegénység, a női ivarszervek különféle bántalmainál.

Ivógyógymódnál, calciumsulfid sok gazdag tartalmánál fogva kitünő hatásu **görvély és angolkórnál,** légzőszervek és gyomorhurutjánál.

Szórakozásul szolgál gyönyörű erdei sétányok, gyógyterem, zongora, tekeasztal, tekepálya, olvasóterem, cukrászda, fővárosi és vidéki lapok, gyakori estélyek, táncvigalmak, társas kirándulások a fürdő regényes hegyvidékére, naponta háromszor tüzene.

Evad: május 1-től szept. 31-ig. Főevad június 1-től augusztus 31-ig, elő- és utóevadban 30% ármérséklet.

Restaurációt Kovács László budapesti hírneves főszakács vezeti, étkezés á lá carte, á lá couvert.

A vendégek részére szükséges tejet, a külön e célra berendezett saját tehenészet szállítja. Olcsó és jó élelmezés, kényelmes lakás, napi ár 60 krtól 3 frtig.

Orvos: Dr. FILKOR LAJOS.

A fürdő újabb berendezésénél és felszerelésénél nem kimélve fáradságot és költséget, czélom volt, hogy az minden tekintetben megfeleljen a mai kor követelményeinek és sikerdus gyógyhatása mellett kényelem tekintetében is kiállja a versenyt bármely külföldi fürdővel.

A n. é. közönség szives jóindulatát és pártfogását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

Czeglédy Sándor,

fürdő-bérlő,

Villany-világítás!

Nyomatott Laszky Armin könyvnyomdájában Nagyváradon.

Villany-világítás!

Villany-világítás!